

י"ג בכסלו תשפ"ב
11014.4

האם ניתן (הלכתית) להדיח מלך ובגלל מה?
הרב יוסף כרמל

Torah in motion

שיעור 7

1. שמואל א פרק כד

(ב) ויקח שאול שלש אֲלָפִים אִישׁ בַּחֹר מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּךְ לִבְקֹשׁ אֶת דָּוִד וְאֶנְשָׁיו עַל פְּנֵי צוּרֵי הַיַּעְלִים :
(ג) וַיָּבֹא אֶל גְּדֵרוֹת הַצֹּאן עַל הַדְרָךְ וְשָׁם מָעְרָה וַיָּבֹא שְׂאוּל לְהִסָּד אֶת רִגְלָיו וְדָוִד וְאֶנְשָׁיו בִּיַּרְכְּתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים :
(ד) וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי דָוִד אֵלָיו הֲנֵה הַיּוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְקֹנֵךְ אֵלֶיךָ הֲנֵה אֲנֹכִי נֹתֵן אֶת אִיבֶיךָ אֵיבֶדךָ וְעָשִׂיתָ לוֹ כְּאֲשֶׁר יִטַּב בְּעֵינֶיךָ וַיִּקָּם דָּוִד וַיְכַרֵּת אֶת כַּנֹּף הַמְּעִיל אֲשֶׁר לְשְׂאוּל בַּלָּט :
(ה) וַיְהִי אַחֲרָיו כֹּן וַיֵּץ לֵב דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת כַּנֹּף אֲשֶׁר לְשְׂאוּל : ס
(ו) וַיֹּאמֶר לְאֶנְשָׁיו חָלִילָה לִּי מִיְקֹנֵךְ אִם אֶעֱשֶׂה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה לְאֲדֹנָי לְמֹשִׁיחַ יְקֹנֵךְ לְשַׁלַּח יָדַי בּוֹ כִּי מֹשִׁיחַ יְקֹנֵךְ הוּא :
(ז) וַיִּשְׁסַע דָּוִד אֶת אֶנְשָׁיו בַּדְּבָרִים וְלֹא נִתְּנָם לְקוֹם אֶל שְׂאוּל וְשְׂאוּל קָם מִהַמְּעָרָה וַיִּלָּךְ בַּדְרָךְ : ס

2. שמואל א פרק כו

(ה) וַיִּקָּם דָּוִד וַיָּבֹא אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר חָנָה שָׁם שְׂאוּל וַיִּרְא דָּוִד אֶת הַמְּקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב שָׁם שְׂאוּל וְאֶבְנֵי בֶן גֵּר שֶׁר צָבָאוּ וְשְׂאוּל שָׁכַב בְּמַעְגַל וְהָעַם חָנִים סְבִיבֹתָיו :
(ו) וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל אַחִימֵלֵךְ הַחֹתֵי וְאֵל אֲבִישֵׁי בֶן צְרוּיָה אַחֵי יוֹאָב לֵאמֹר מִי יֵרַד אִתִּי אֶל שְׂאוּל אֶל הַמַּחְנֶה וַיֹּאמֶר אֲבִישֵׁי אֲנִי אֵרַד עִמָּךְ :
(ז) וַיָּבֹא דָוִד וְאֲבִישֵׁי אֶל הָעַם לִלְחָם וְהֵנִה שְׂאוּל שָׁכַב יָשׁוּן בְּמַעְגַל וְחִנִּיתוּ מְעוּכָה בְּאַרְצָה מֵרֵאשִׁיתוֹ וְאֶבְנֵי וְהָעַם שָׁכְבִים סְבִיבֹתָיו : ס
(ח) וַיֹּאמֶר אֲבִישֵׁי אֶל דָּוִד סִגְרֵי אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת אוֹיְבֶיךָ בְּיָדְךָ וְעַתָּה אֲכַנְנוּ נָא בַּחֲנִית וּבְאַרְצָה פְּעַם אַחַת וְלֹא אֶשְׁנֶה לוֹ :
(ט) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אֲבִישֵׁי אֶל תִּשְׁחִיתֵהוּ כִּי מִי שְׁלַח יָדוֹ בְּמֹשִׁיחַ יְקֹנֵךְ וְנָקָה : פ
(י) וַיֹּאמֶר דָּוִד חֵי יְקֹנֵךְ כִּי אִם יִקָּנֶנּוּ אוֹ יוֹמוֹ יָבֹאוּ וְמָת אוֹ בְּמַלְחָמָה יֵרַד וְנִסְפָּה :
(יא) חָלִילָה לִּי מִיְקֹנֵךְ מִשְׁלַח יָדַי בְּמֹשִׁיחַ יְקֹנֵךְ וְעַתָּה קַח נָא אֶת הַחֲנִית אֲשֶׁר מֵרֵאשִׁיתוֹ מֵרֵאשִׁיתוֹ וְאֶת צַפַּחַת הַמַּיִם וַיִּנְלַכָּה לָנוּ :
(יב) וַיִּקַּח דָּוִד אֶת הַחֲנִית וְאֶת צַפַּחַת הַמַּיִם מֵרֵאשִׁיתוֹ שְׂאוּל וַיִּלְכּוּ לָהֶם וְאִין רָאָה וְאִין יוֹדַע וְאִין מְקִיץ כִּי כָלָם יֹשְׁנִים כִּי תִרְדָּמַת יְקֹנֵךְ נִפְלָה עֲלֵיהֶם :

3. שמואל ב פרק טז

(ה) וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד בַּחוּרִים וְהֵנִה מִשָּׁם אִישׁ יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית שְׂאוּל וְשֵׁמוֹ שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא יוֹצֵא יְצֹא וּמִקְלָל :
(ו) וַיִּסְקַל בְּאֲבָנִים אֶת דָּוִד וְאֶת כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעַם וְכָל הַגְּבָרִים מִיָּמִינוֹ וּמִשְׂמָאלוֹ :
(ז) וְכֵה אָמַר שְׁמַעִי בְּקִלְלוֹ צָא צֵא אִישׁ הַדְּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיעַל :
(ח) הַשִּׁיב עֲלֶיךָ יְקֹנֵךְ כָּל דְּמֵי בֵּית שְׂאוּל אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתּוֹ תַּחְתּוֹ וַיִּתֵּן יְקֹנֵךְ אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד אֲבִשָׁלוֹם בְּנֵךְ וְהִנֵּךְ בְּרַעְתֶּךָ כִּי אִישׁ דְּמִים אֵתָהּ :
(ט) וַיֹּאמֶר אֲבִישֵׁי בֶן צְרוּיָה אֶל הַמֶּלֶךְ לָמָּה יְקַלְלֶךָ הַזֶּה אֶת אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֲעֲבֹרָה נָא וְאֶסִּירָה אֶת רֵאשׁוֹ : ס
(י) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה כִּי פֹה יְקַלְלֶךָ וְכִי כִּי יְקֹנֵךְ אָמַר לוֹ קַלְלֶךָ אֶת דָּוִד וּמִי יֹאמֶר מִדּוֹעַ עֲשִׂיתָה כֹּן : ס
(יא) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אֲבִישֵׁי וְאֵל כָּל עַבְדָּיו הֲנֵה בְנֵי אֲשֶׁר יָצְאוּ מִמֶּעֵי מִבְּקֹשׁ אֶת נַפְשִׁי וְאֵף כִּי עָתָה בֶן הִמְיָנִי הִנְחוּ לוֹ וַיִּקְלַל כִּי אָמַר לוֹ יְקֹנֵךְ :
(יב) אוֹלַי יִרְאָה יְקֹנֵךְ בְּעוֹנֵי בְּעֵינֵי וְהַשִּׁיב יְקֹנֵךְ לִי טוֹבָה תַּחַת קַלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה :
(יג) וַיִּלָּךְ דָּוִד וְאֶנְשָׁיו בַּדְרָךְ ס וְשְׁמַעִי הִלָּךְ בְּצֹלַע הַהָר לְעֵמְתוֹ הַלּוֹךְ וַיִּקְלַל וַיִּסְקַל בְּאֲבָנִים לְעֵמְתוֹ וְעַפְרָה בְּעַפְרָה : פ

4. שמואל ב פרק יט

- (טז) וישב המלך ויבא עד הירדן ויהודה בא הגלגלה ללכת לקראת המלך להעביר את המלך את הירדן :
(יז) וימחר שמעי בן גרא בן הימיני אשר מבחורים ויירד עם איש יהודה לקראת המלך דוד :
(יח) ואלף איש עמו מבנימין וציבא נער בית שאול וחמשות עשר בניו ועשרים עבדיו אתו ויצלחו הירדן לפני המלך :
(יט) ועברה העברה לעביר את בית המלך ולעשות הטוב בעיניו ושמעי בן גרא נפל לפני המלך בעברו בירדן :
(כ) ויאמר אל המלך אל יחשב לי אדני עון ואל תזכר את אשר הענה עבדך ביום אשר יצא אדני המלך מירושלם לשום המלך אל לבו :
(כא) כי ידע עבדך כי אני חטאתי והנה באתי היום ראשון לכל בית יוסף לרדת לקראת אדני המלך : ס
(כב) ויען אבישי בן צרויה ויאמר התחת זאת לא יומת שמעי כי קלל את משיח יקוק :
(כג) ויאמר דוד מה לי ולכם בני צרויה כי תהיו לי היום לשטן היום יומת איש בישראל כי הלוא ידעתי כי היום אני מלך על ישראל :
(כד) ויאמר המלך אל שמעי לא תמות וישבע לו המלך : ס

5. שמואל ב פרק ה

- (ד) בן שלשים שנה דוד במלכו ארבעים שנה מלך :
(ה) בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים ובירושלם מלך שלשים ושלוש שנה על כל ישראל ויהודה :

6. תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה פרק א הלכה א

רב חונא אמר כל אותן ששה חדשי שהיה דוד בורח מפני אבשלום בנו בשעירה היה מתכפר כהדיוט. א"ר יודן בי ר' שלום כתיב [מלכים א יא טז] כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל אמר לו הקדוש ברוך הוא אני אמרתי לך [דברים ב ה] אל תתגרר במ וביקשת להתגרות במ חייך שאינן נימנין לך

7. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קז עמוד א

אמר רב יהודה אמר רב : ששה חדשים נצטרע דוד, ונסתלקה הימנו שכינה, ופירשו ממנו סנהדרין. נצטרע - דכתיב תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין, נסתלקה הימנו שכינה - דכתיב השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני, ופירשו ממנו סנהדרין - דכתיב ישובו לי יראיך וגו'. ששה חדשים מנלן - דכתיב והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה, בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלוש שנים, וכתיב בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים וגו' והני ששה חדשים - לא קחשיב, שמע מינה נצטרע.

8. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד ב

איש יהודי היה בשושן הבירה וגו'... איש ימיני. מאי קאמר? אי ליחוסא קאתי - ליחוסיה ואזיל עד בנימין! אלא מאי שנא הני? תנא: כולן על שמו נקראו; בן יאיר - בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, בן שמעי - בן ששמע אל תפלתו, בן קיש - שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו. קרי ליה יהודי - אלמא מיהודה קאתי, וקרי ליה ימיני - אלמא מבנימין קאתי! - אמר רב נחמן: מרדכי מוכתר בנימוסו היה. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי: אביו מבנימין ואמו מיהודה. ורבנן אמרי: משפחות מתגרות זו בזו, משפחת יהודה אומרת: אנא גרים דמתיליד מרדכי, דלא קטליה דוד לשמעיה בן גרא. ומשפחת בנימין אמרה: מינאי קאתי. רבא אמר: כנסת ישראל אמרה לאידך גיסא: ראו מה עשה לי יהודי ומה שילם לי ימיני, מה עשה לי יהודי - דלא קטליה דוד לשמעיה, דאיתיליד מיניה מרדכי, דמיקני ביה המן. ומה שילם לי ימיני - דלא קטליה שאול לאגג, דאיתיליד מיניה המן, דמצער לישראל. רבי יוחנן אמר: לעולם מבנימין קאתי, ואמאי קרי ליה יהודי - על שום שכפר בעבודה זרה. שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי, כדכתיב איתי גברין יהודאין וגו'.